

УДК: 338.244

**КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ОБМЕЖЕННЯ РОЗВИТКУ БЕЗПЕКОВИХ
ПРОГРАМ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
KEY FACTORS LIMITING THE DEVELOPMENT OF SECURITY
PROGRAMS IN TERRITORIAL COMMUNITIES**

Щербаков Олександр Леонідович,
здобувач вищої освіти інженерно-енергетичного факультету,
Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна;
Shcherbakov Oleksandr
student of the Faculty of Engineering and Energy
Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine
kypins@ukr.net

Розвиток безпекових програм у територіальних громадах України визначається складною взаємодією структурних, інституційних та ресурсних факторів, що істотно впливають на здатність органів місцевого самоврядування забезпечувати належний рівень захищеності населення. В умовах трансформацій безпекової середовища, спричинених повномасштабною війною, виявляються значні бар'єри, що стримують ефективне формування та реалізацію місцевих безпекових політик. Ці бар'єри охоплюють як внутрішні організаційні недоліки та обмеженість фінансових можливостей громад [4, с. 163], так і зовнішні чинники, пов'язані з нестабільністю ситуації, динамічністю загроз та необхідністю взаємодії з державними та військовими інституціями.

Критичною тенденцією стало істотне зниження рівня довіри населення до державних інституцій та органів місцевого самоврядування у сфері безпеки. Найбільш виразно це виявляється у питаннях евакуації та дотримання безпекових приписів [2, с. 172], коли частина громадян відмовляється виконувати рекомендації влади, ставлячи під сумнів їхню аргументованість та доцільність. Аналіз звернень населення свідчить, що ключовими джерелами незадоволення є непрозорість процесів ухвалення рішень у сфері безпеки та недостатня комунікація щодо характеру та масштабу загроз. У деокупованих територіях ситуація додатково ускладнюється негативним досвідом взаємодії з органами влади під час окупаційного періоду.

Відновлення довіри очевидно потребує не лише підвищення ефективності надання безпекових послуг, а й суттєвого зміцнення прозорості, відкритості та підзвітності владних структур. Дослідження засвідчує наявність прямої кореляції між рівнем довіри населення та результативністю реалізації безпекових заходів: громади з найвищими показниками довіри демонструють кращу готовність до реагування на надзвичайні ситуації. У цьому контексті актуальним є впровадження механізмів громадського контролю та практики регулярного звітування щодо використання ресурсів у сфері безпеки [3, с. 301], що сприятиме формуванню стійких партнерських відносин між владою та населенням.

Незважаючи на загальну тенденцію до зростання кількості фахівців у сфері безпеки, зберігається відчутний дефіцит кадрів, зокрема у сегментах кризового менеджменту та кібербезпеки. Значний відтік досвідчених працівників, спричинений мобілізацією або вимушеним переміщенням через бойові дії, посилює навантаження на місцеві системи безпеки. Програми підготовки персоналу не відповідають сучасним вимогам і не враховують специфіки діяльності в умовах війни. У більшості громад відсутні комплексні механізми підвищення кваліфікації працівників безпекового сектору, що ускладнюється низьким рівнем заробітної плати та нестачею ефективних інструментів професійної мотивації. Додатковою потребою є створення можливостей для залучення ветеранів та військовослужбовців із релевантним досвідом до роботи у сфері місцевої безпеки. Проблема утримання компетентних фахівців набуває особливої гостроти в умовах конкуренції з приватними структурами та міжнародними організаціями, що підсилює кадрову нестабільність у громадах.

Нестача фінансових ресурсів є одним із визначальних факторів, що стримує повноцінний розвиток безпекових програм у територіальних громадах. Аналіз структури бюджетних витрат свідчить, що більшість громад вимушено здійснюють перерозподіл коштів із стратегічних напрямів розвитку на покриття першочергових потреб у сфері безпеки. У цьому

контексті особливу актуальність набуває розбудова інструментів державно-приватного партнерства [1, с. 43], здатних компенсувати обмеженість місцевих бюджетів.

Отже, усвідомлення ключових факторів, що обмежують розвиток безпекових програм, є передумовою для удосконалення управлінських механізмів, підвищення адаптивності місцевих стратегій та формування цілісного підходу до зміцнення стійкості громад.

Список використаних джерел

1. Іваненко В. С., Курепін В. М. Органи місцевого самоврядування в умовах воєнного стану // Моделювання соціально-економічного розвитку в системі забезпечення продовольчої безпеки : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 10-11 трав.2023р.). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 41-44. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13902>.

2. Курепін В. М., Курепін Д. В., Іваненко В. С. Цивільний захист: навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти. Миколаїв : МНАУ, 2025. 491 с. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20130>.

3. Сухорукова А. Л. Вплив комунікативної складової на систему прийняття державноуправлінських рішень // Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : тези доповідей X всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 25-27 жовтня 2023 року) / за ред. Г.В. Табацької. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 300-302. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16593>.

4. Сухорукова А. Л. Напрями вдосконалення державних механізмів регулювання розвитку податкової сфери в сучасних умовах. Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій : збірник матеріалів II міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава , 25 квітня 2024 року). Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2024. С. 162-165. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18461>